

Kazimierz Kraj

W. Dietl, K. Hirschmann,
R. Tophoven
Terroryzm

[Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2009, 384 s.]

Terroryzm współczesny budzi wielkie zainteresowanie nie tylko służb specjalnych, ale również wielu badaczy, którzy w tysiącach opublikowanych prac próbują pojąć i zbadać ten fenomen.

Już w latach osiemdziesiątych ubiegłego stulecia powstał założony z inicjatywy Hansa Josefa Horchera, byłego szefa Urzędu Ochrony Konstytucji w Hamburgu, Instytut Badań nad Terroryzmem w Bonn. Przetrwał on do początku lat dziewięćdziesiątych, zaprzestając działalności z powodu braku sponsorów. Brak funduszy związany był z przekonaniem, że koniec zimnej wojny to koniec zagrożenia terrorystycznego. Instytut został odtworzony w 2003 r. pod nazwą Instytut Badań nad Terroryzmem i Polityką Bezpieczeństwa (Institut für Terrorismus Forschung und Sicherheitspolitik).

Trzej badacze zjawiska terroryzmu: Wilhelm Dietl, Kai Hirschmann oraz Rolf Tophoven napisali książkę pt. *Terroryzm*, w której przedstawili jego psychologiczne i społeczne przejawy. Wilhelm Dietl jest autorem kilku książek, takich jak *Operacja Eichman*, *Die BKA – Story*, *Przyczółek w Afganistanie* czy *Holy War*. Kai Hirschmann jest doktorem ekonomii, studiował m.in. w polskiej Szkole Głównej Handlowej, ekspert w dziedzinie terroryzmu i ekstremizmu. Pracował w Ministerstwie Obrony RFN, obecnie jest zastępcą dyrektora w Instytucie Badań nad Terroryzmem i Polityką Bezpieczeństwa. Natomiast Rolf Tophoven był nauczycielem historii i języka niemieckiego, zaś od 1970 r. zajmuje się kwestiami bezpieczeństwa i terroryzmu. Prowadził w latach

1986–1993 Instytut Badań nad Terroryzmem. Po jego przywróceniu w drugą rocznicę wydarzeń 11 września 2001 r. stanął na czele Institut für Terrorismus Forschung und Sicherheitspolitik.

Terroryzm autorstwa niemieckich badaczy został wydany w 2009 r. przez Wydawnictwo Naukowe PWN w nakładzie 1500 egzemplarzy. Na potrzeby polskiego wydania autorzy zaktualizowali książkę, dodali rozdziały, a te istniejące rozszerzyli.

Książka składa się z wstępu, wstępu do wydania polskiego, ośmiu rozdziałów, podsumowania, kalendarium wydarzeń, biografii znanych terrorystów, obszernej bibliografii (ok. 570 pozycji) oraz indeksu nazwisk.

Pierwszy z rozdziałów książki został poświęcony terroryzmowi, jego założeniom, rozkładowi państwa, wojnom naszych czasów, próbom zdefiniowania terroryzmu oraz zmianom zachodzącym w tym pojęciu.

Kolejne pięć rozdziałów pracy Dietla, Hirschmana i Tophovena poświęconych jest różnym odmianom współczesnego terroryzmu oraz ideologiom go napędzającym. Studiując dzieło, zapoznajemy się z terroryzmem o charakterze etniczno-narodowym poznając m.in. terroryzm bliskowschodni, terroryzm IRA, Tamilskich Tygrysów czy Armeńskiej Tajnej Armii Wyzwolenia Armenii. W rozdziale trzecim znajdujemy analizę terroryzmu o charakterze społeczno-rewolucyjnym, śledząc m.in. dzieje Frakcji Czerwonej Armii, Ruchu 2 Lipca, Czerwonych Brygad we Włoszech, Akcji Bezpośredniej we Francji, Grup Oporu Antyfaszystowskiego 1 Października w Hiszpanii. Zapoznajemy się z rolą odgrywaną przez NRD w niemieckim terroryzmie lewicowym oraz znaczeniem Ministerium für Staatssicherheit (Stasi) w szkoleniu terrorystów, szczególnie z krajów arabskich. Poznane statystyki mówią o przeszkoleniu w NRD ok. 1900 osób z 15 państw.

Rozdział czwarty został poświęcony terroryzmowi z udziałem państwa (terroryzm państwowy, terroryzm wspierany przez państwo oraz tolerowany przez państwo).

W rozdziale piątym autorzy analizują islamizm i dżihadyzm jako światową ideologię przemocy, zajmują się też Międzynarodowym Frontem Islamskim na rzecz Dżihadu przeciwko Żydom i Krzyżowcom.

Rozdział szósty ukazuje czytelnikowi dżihadyzm w praktyce, od egipskich Braci Muzułmańskich, dżihadu w Palestynie, Afganistanie i narodzin Al-Kaidy. Poznajemy współczesnych mudżahedinów, ich świat pojęć, dżihad w internecie oraz jego przyszłość: obszary i kierunki działań.

Przedostatni rozdział zajmuje się formami terroryzmu, terroryzmem konwencjonalnym i jego nowymi metodami, zamachowcami-samobójcami, bronią ABC w rękach terrorystów oraz cyberterroryzmem.

Ostatnia część książki została poświęcona metodom zwalczania różnorodnych przejawów terroryzmu. Poznajemy systematykę walki, sposoby przeciwdziałania pozyskiwaniu nowych bojowników, środki zaradcze stosowane od lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku oraz metody finansowania terroryzmu.

Konkluzją książki jest konieczność poznania i wyjaśnienia świata islamsko-arabskiego, jego religii, filozofii i kultury. Bez „społeczno-kulturowych i etnicznych uwarunkowań kształtujących kadry wykorzystujące islam do usprawiedliwiania swoich czynów – nie będziemy w stanie wymyślić żadnych sensownych metod ich zwalczania”.

Należy się również zgodzić z przytoczoną przez autorów myślą eksperta Pentagonu, który zwalczanie terroryzmu porównuje do wyścigu, w którym nie ma mety.

W. Dietl, K. Hirschmann, R. Tohoven, *Terroryzm*

Opracowanie Dietla, Hirschmanna i Tophovena jest pozycją ciekawą, dostarczającą dużej dawki informacji na temat terroryzmu, jego źródeł oraz metod zwalczania. Napisana przystępnym językiem może stać się znakomitym podręcznikiem do nauczania takich przedmiotów, jak np. zwalczanie terroryzmu.

Należy ją polecić do wszystkich bibliotek uczelnianych oraz jako lekturę dziennikarzom, naukowcom i pracownikom służb specjalnych zawodowo zajmującym się terroryzmem.

Polskie wydanie książki świetnie uzupełnia przedmowa jej redaktora naukowego, Krzysztofa Liedla, jednego z wybitniejszych znawców tej tematyki w Polsce.